

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 131 stemmer.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af toldloven.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 2) findes i tidenden sp. 2521).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Morten Lange: Det lille lovforslag, der her foreligger, forekommer mig, i modsætning til mit partis ærede ordførere, at være et tilbageskridt i forhold til den rationalisering af toldarbejdet, toldloven i øvrigt har givet. Jeg beklager derfor, at det bliver gennemført. Men min beklagelse er ikke mere fanatisk, end at jeg vil nøjes med at afholde mig fra at stemme.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 113 stemmer; 19 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Om lærlinge).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 78) findes i tidenden sp. 2533).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 136 stemmer.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tjenestemænd m. fl. i folkeskolen på Færøerne.

(Lovforslaget (nr. 81) findes i tillæg A. sp. 1559, fremsættelsen i tidenden sp. 2250).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Johan Nielsen: Det lovforslag om løn for tjenestemænd i folkeskolen på Færøerne, som i dag kommer til første behandling, skal afløse lov nr. 210 af 18. maj 1960 om lønninger m. v. til lærere ved folkeskolen på Færøerne.

Lovforslaget er blevet til ved et samarbejde imellem de færøske myndigheder og undervisningsministeriet; det er anbefalet af et flertal i det færøske finansudvalg, og det er blevet vedtaget med et flertal i lagtinget, og så skulle alt være i den skønneste orden. Vi har den skik her i det høje ting, at folketinget aldrig nogen sinde, siden hjemmestyreloven af 1948 blev en realitet, har virket som et overhus for lagtinget. Selv om folketinget er i sin gode ret til at sende et forslag tilbage og sige, at det er vi ikke tilfreds med, har man respekteret lagtinget så meget, at man aldrig har gjort det. Jeg er ked af at måtte sige, jeg ikke er tilfreds med dette lovforslag. Men jeg er alligevel nødt til at anbefale det, for jeg vil meget nødig være med til at bryde den tradition, vi har haft med at godtage det, lagtinget har vedtaget.

Det, jeg ikke er tilfreds med, er, at man i lovforslaget har placeret de færøske lærere dårligere end deres danske kolleger. Det kan jeg ikke lide af mange forskellige grunde. Jeg kan ikke lide det, fordi det strider imod min opfattelse af socialdemokratisk politik at trække nedad. Jeg har altid opfattet socialdemokratisk politik som at trække opad. Det strider imod min opfattelse, fordi jeg finder det uholdbart, at mænd eller folk i

[Johan Nielsen.]

samme samfund og med samme uddannelse skal lønnes forskelligt. Jeg tror ikke, at der bliver en flugt af lærere fra Færøerne og hertil, men det kunne der godt blive, for de færøske lærere har jo de samme kvalifikationer som lærerne her.

Jeg er også ked af, at man har gjort det, fordi vi på Færøerne har så ualmindelig gode lærere. Jeg har i mange år haft et meget nært samarbejde med den færøske skole, mens jeg var præst deroppe, og jeg fik dér bekræftet, hvad jeg vidste i forvejen efter at have gået i skole dér, at der vel næppe er noget samfund i verden, hvor lærerne har betydet så meget for samfundet som på Færøerne. Derfor er jeg ked af, at man har placeret de færøske lærere dårligere lønningsmæssigt end deres danske kolleger.

Jeg håber meget, at man kan finde ud af, hvordan man skal rette på dette her hurtigst muligt, men som sagt: ifølge traditionen vil jeg anbefale forslaget til en hurtig og villig behandling og til en hurtig vedtagelse.

Adam Møller: Den ligestilling, som tjenestemændene i folkeskolen på Færøerne har haft med de danske folkeskolelærere, blev brudt med den tjenestemandreform, der blev gennemført i Danmark. Det er derfor naturligt og rimeligt, at man nu foretager ændringer i loven om folkeskolens tjenestemænd på Færøerne, således at man igen bringer en rimelig overensstemmelse mellem vilkårene for lærerne på Færøerne og lærerne i den øvrige del af riget.

Jeg kan ligesom den socialdemokratiske ordfører anbefale forslaget. Jeg kan også tilslutte mig den motivering, som blev givet, nemlig at det må være rimeligt, at folketinget her, uanset at folketinget naturligvis har ret til at ændre i det forslag, som er tiltrådt af lagtinget, tager et vidtgående hensyn til de betragtninger, som det lokale styre har gjort sig om, hvorledes forholdene bør være. Set med mine øjne, forekommer de ændringer, som lagtinget har ønsket at få foretaget i det oprindelige oplæg fra den færøske skoledirektion, mig ret rimelige. Det er rigtigt, at der er forskelle mellem det danske niveau og den danske lovgivning og det forslag, vi her behandler; men det er begrundet med, at det er en forskel i beskæftningsforholdene, som har gjort det rimeligt, at man har valgt

andre lønningsklasser end dem, man har valgt i Danmark. Det er vel også rimeligt, at man foretager en regulering af de lønninger, der udbetales, efter det færøske pristal og ikke efter det pristal, der udregnes i Danmark i øvrigt, så disse to argumenter synes jeg er meget saglige.

I og for sig synes jeg også, at det er glædeligt, at man fra lagtingets side ikke har ønsket, at et stedtillæg skulle komme ind i betragtningerne. Vi har også i den øvrige del af riget arbejdet en del med, om man måske kunne afskaffe denne stedtillægsordning. Vi har ikke hidtil kunnet nå frem til en ordning af det her i landet, men vi ser vel alle hen til at kunne nå dertil ved en kommende aftale.

Jeg synes altså, at man må anbefale forslaget, og jeg skal understrege, at der jo ikke sker nogen ændringer i fordelingerne af byrderne ved denne lovgivning. Refusionsordningerne er som hidtil, således at 55 pct. af udgiften til lønningerne og 80 pct. af udgifterne til pensionerne betales af den danske stat og resten af Færøernes egen kasse. Det forekommer mig, at den merudgift på en lille million kroner, som man har regnet med for statens vedkommende, er rimelig under hensyn til, at der sker den regulering, som er sket i det øvrige Danmark. Det kan komme til at svinge lidt omkring det tal, alt efter det forhandlingsresultat man når til. Men jeg synes alt i alt, at forslaget er således, at vi må kunne anbefale det til en nærmere drøftelse i lønningsudvalget, og mit parti vil gå ind for det.

Enggaard: Det er efter venstres mening helt naturligt, at man, ligesom tilfældet var efter 1949-tjenestemandsløven og 1958-tjenestemandsløven på baggrund af de principielle ændringer, som fandt sted i tjenestemandsløven af 1969, søger at ajourføre og parallelisere reglerne også for den gruppe af tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne, som dette forslag vedrører.

De mange paragraffer, som forslaget indeholder, skal jeg ikke gå ind på, da det jo er et gennemgående træk i bemærkningerne til dem, at det drejer sig om at gennemføre principperne i tjenestemandsløven af 1969. Det lovforslag, som her ligger på bordet, er da også bortset fra enkelte tekniske og administrative ændringer identisk med det forslag, som er udarbejdet af Færøernes sko-

[Enggaard.]

ledirektion og rettet til efter lagtingets ønske.

Jeg har ligesom socialdemokratiets ærede ordfører, hr. Johan Nielsen, megen respekt for Færøernes selvstyre. Jeg har oven i købet så megen respekt for det, at jeg ikke vil gå i rette med det forhandlingsresultat, som man på Færøerne er nået frem til. Jeg går ud fra, at det er det resultat, som — forholdene taget i betragtning — ud fra færøske synspunkter har forekommet at være det rimeligste, og det vil jeg støtte mig til.

De afvigelser, der finder sted ved dette lovforslags gennemførelse i forhold til den gældende tjenestemandslvgivning her i landet, f.eks. at man følger det færøske pristal, kan jeg tilslutte mig, idet dette må forekomme rimeligt ud fra de særlige færøske synspunkter. Jeg tror, at man alt i alt må sige om det foreliggende forslag, at det medfører en påkrævet revision af gældende regler for lærere m. fl. i folkeskolen på Færøerne.

Man kan nok beklage, at revisionen kommer frem så relativt sent. Siden 1. juli 1969, da den danske tjenestemandreform trådte i kraft, er der dog trods alt hengået næsten 3 år, hvilket da også, som det fremgår af ministerens bemærkninger, har skabt nogle udestående problemer for perioden fra 1. juli 1969 og frem til det tidspunkt, da denne lov måtte få kraft. Men også det er efter mit synspunkt et internt færøsk anliggende, som jeg ikke skal gå ind i bedømmelsen af eller anvisje for.

Med disse ord vil jeg gerne anbefale, at lovforslaget går til en udvalgsbehandling. Vi er positivt indstillet til lovforslaget.

Gunner Baunsgaard: Da mit partis ordfører i denne sag er forhindret i at være til stede på grund af sygdom, skal jeg gøre nogle få bemærkninger til lovforslaget.

Færøerne er en del af Danmark og skal som sådan have samme muligheder for borgerne som det øvrige Danmark. Nu kan forholdene aldrig blive helt de samme på grund af, at det er et øsamfund. Dette gælder også for en del af de tjenestemænd, der er ansat i folkeskolen på Færøerne. Det må være helt rimeligt, at såvel lønningerne som øvrige forhold for lærerne på Færøerne føres à jour, som det er sket her. Skoleproblemer kan

være vanskelige, men netop i øsamfund kan en lærergerning være mindst lige så krævende som her.

Jeg bemærkede mig hr. Johan Niensens omtale af specialundervisningen på Færøerne under finanslovdebatten og ligeledes hr. Johan Niensens tale om nogen utilfredshed her. Der er ting i lovforslaget, som bør klarlægges under udvalgsarbejdet.

Både for Færøernes skyld og for Danmarks skyld må vi behandle sager vedrørende færøske forhold med megen velvilje. Denne velvilje vil vi fra det radikale venstre også tilsige ved behandlingen af dette lovforslag.

Henning Philipsen: Jeg lyttede med særlig interesse, da jeg hørte hr. Johan Nielsen, idet jeg er enig med ham i, at det forekommer særdeles urimeligt, at netop de færøske lærere skulle have en dårligere placering end deres danske kolleger, al den stund en af årsagerne hertil netop er de færøske læreres tilbageholdenhed i forbindelse med forslaget til denne nye lov for Færøerne. Jeg tænker her på, at de færøske lærere havde ønsket at få nogle overenskomstportioner ført tilbage til 1969.

Når hr. Johan Nielsen taler om den tradition, der hidtil har været for, at folketinget ikke ændrer noget af det, som er vedtaget i det færøske landsstyre, må jeg måske gøre den bemærkning, at i denne sag i hvert fald forekommer det mig ikke rimeligt at skulle beskytte landsstyrets værdighed. Det er ikke det, det drejer sig om. Efter min opfattelse drejer det sig om at give de færøske lærere ligestilling med deres danske kolleger hernede. De må som danske tjenestemænd simpelt hen have et rimeligt krav på at blive behandlet på samme måde som andre tjenestemænd, andre lærere, også og i særdeleshed, når det drejer sig om deres lønninger. Jeg er enig med hr. Gunner Baunsgaard, som netop gjorde opmærksom på, at lærergerningen på Færøerne aldeles ikke er mindre krævende, end den er hernede. Alene det synes jeg begrunder, at man burde have tilgodeset lærerne i højere grad, end det færøske landsstyre har gjort.

Men det kommer vi vel til at se på i udvalget på en eller anden måde, og jeg skal derfor afholde mig fra at kommentere det yderligere ud over at sige, at vi meget gerne

[Henning Philipsen.]

vil medvirke til en hurtig behandling i udvalget.

Undervisningsministeren (Knud Heinesen): Jeg kan takke alle ordførerne for en velvillig behandling og anbefaling af lovforslaget.

Til hr. Johan Nielsen skal jeg sige — og det gælder også nogle betragtninger fremført af hr. Henning Philipsen — at jeg deler hr. Johan Niensens principielle betænkkeligheder ved at ændre en indstilling vedtaget i det færøske lagting. Jeg skal kun sige for klarheds skyld, at bestemmelserne om en lavere indplacering og argumentationen herfor er landsstyrets, og at initiativet hertil er udgået fra det færøske landsstyre og ikke fra undervisningsministeriet.

Også kun for en ordens skyld til hr. Enggaard: forslagets sene fremkomst skyldes ikke undervisningsministeriet.

Johan Nielsen: Jeg vil takke ministeren og ordførerne for de andre partier. Det glæder mig, at de er enige med mig. Vi mennesker er jo sådan indrettet, at vi kan bedst lide dem, der er enige med os. Vi kan ikke lide dem, som ikke er enige med os.

Se, hvad beskatningsformen angår, er det et meget dårligt argument, og det piner mig lidt at være nødt til at sige det, for det er mine egne partifæller derhjemme, der har anført det. Det er et dårligt argument, for det rammer kun lærerne, mens vi har en masse danske embedsmænd på Færøerne — jeg kan nævne embedsmændene inden for politiet og retsvæsenet, inden for marinestationen og fiskeriinspektionen, inden for folkekirken — der så bliver i endnu højere grad begunstiget af de gode skatteforhold. Det var altså ikke lønningerne hos lærerne, man skulle sætte ned, hvis man ville bringe balance i tingene; det var en anden skattepolitik, man skulle føre.

Hr. Henning Philipsen talte om, at i dette tilfælde burde man ikke beskytte traditionen. Jeg er hr. Henning Philipsen forbunden, fordi han føler så meget med mig i dette mit smertensøjeblik. Men hvis hr. Henning Philipsen kendte til de særlige færøske forhold, ville han vide, at der ville opstå et ragnarok deroppe, hvis vi nu pludselig brød den tradition.

Jeg er inderlig klar over, at flertallet i lagtinget og landsstyret ikke har kunnet gøre anderledes, end de har gjort. Men den næstbedste løsning er for mig altid en dårlig løsning. Derfor håber jeg, at vi på en eller anden måde kan få forandret den indplacering så hurtigt som muligt. Jeg har talt med lagmanden om det, og han understregede for mig meget stærkt, at det af andre grunde gjaldt om for dem deroppe at få denne lov vedtaget så hurtigt som muligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til lønningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om undersøgelse af offentlige og koncessionerede virksomheders medlemskab af private interesseorganisationer (af Henning Philipsen m. fl.).

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XI) findes i tillæg A. sp. 973, fremsættelsen i tidenden sp. 1149).

Forslaget sattes til forhandling.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Fra tid til anden har man i det høje ting drøftet forskellige under ministeriet for offentlige arbejders ansvarsområde hørende virksomheders medlemskab af Dansk Arbejdsgiverforening. Det gælder telefonselskaber, det gælder privatbaner og senest i indeværende samling elværkerne. Som jeg nævnte under besvarelsen af et spørgsmål om elværkerne, jævnfør Folketingets Forhandlinger 1971-72, sp. 437-39, blev telefonselskaberne i 1961-62 udmeldt af Arbejdsgiverforeningen, og da hr. Henning Philipsen, som er med til at fremsætte det foreliggende forslag, spurgte om min stillingtagen til elværkerne medlemskab, fremhævede jeg i